

*Н. П. Верхуша, аспірант
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

КРЕДИТНА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД

З 2010 року почалося поступове відновлення банківської системи України. За 2010 рік активи системи банків зросли на 7 % (на 61,8 млрд. грн.) (за попередній рік – скоротилися на 4,9 %) і за станом на 01.01.2011 становили 942,1 млрд. грн. Банки нарощували активи виключно в національній валюті, які зросли на 19,8 % (на 101,6 млрд. грн.), до 614,3 млрд. грн. При цьому відбулося скорочення активів в іноземній валюті на 2,7 % (на 13,0 млрд. грн.), а їх частка в загальних активах банків скоротилася з 48,8 до 43,7 %.

Кредитна діяльність банків у 2010 році характеризувалась:

- незначним зростанням загального обсягу наданих банками кредитів – на 1,0 %, або 7,7 млрд. грн. (за 2009 рік – скоротилися на 5,7 %), до 755,0 млрд. грн., проте їх частка в загальних активах скоротилася з 74,6 до 69,3 %. На зростання загального обсягу кредитування вплинуло збільшення кредитів у національній валюті – на 10,7 % (на 37,7 млрд. грн.), до 390,0 млрд. грн., їх частка зросла з 47,1 до 51,6 % від загального обсягу наданих кредитів. При цьому кредити в іноземній валюті скоротилися на 7,6 % (на 30,0 млрд. грн.), до 365,1 млрд. грн.;
- скороченням обсягу кредитної заборгованості населення – на 16,2 %, або 36,0 млрд. грн., до 186,5 млрд. грн. (за 2009 рік – на 17,2 %), її частка в кредитних операціях банків скоротилася з 29,8 до 24,7 %. Однак банки продовжували кредитувати населення в межах повернення кредитів фізичними особами;
- скороченням іпотечного кредитування – на 18,4 %, або 18,0 млрд. грн. (за 2009 рік – на 7,3 %), до 80,0 млрд. грн., його частка у структурі наданих кредитів скоротилася з 13,1 до 10,6 %;
- зростанням обсягу кредитів, наданих суб’єктам господарювання, на 7,0 %, або 33,3 млрд. грн., до 508,3 млрд. грн., їх частка в загальному обсязі наданих кредитів зросла з 63,6 до 67,3 %. Банки кредитують реальний сектор економіки, в основному, в національній валюті. Кредити, надані суб’єктам господарювання в національній валюті, зросли на 12,8 % (на 34,9 млрд. грн.), до 307,2 млрд. грн. При цьому кредити, надані суб’єктам господарювання в іноземній валюті, скоротилися на 0,8 % (на 1,6 млрд. грн.), до 201,1 млрд. грн. На відміну від кредитів фізичним особам, де частка кредитів в іноземній валюті домінує, частка кредитів суб’єктам господарювання в іноземній валюті становить 39,6 %;
- зменшенням довгострокових кредитів на 4,9 % (на 21,7 млрд. грн.), до 420,1 млрд. грн. (за 2009 рік – на 13,0 %), їх частка у загальному обсязі наданих кредитів скоротилася з 59,1 до 55,6 %.

За 2010 рік негативно класифіковані кредитні операції (сумнівні та безнадійні) зросли на 13,0 %, або на 15,1 млрд. грн., і досягли 131,5 млрд. грн. Їх частка в загальному обсязі кредитної заборгованості зросла з 13,1 до 14,9 %. Зростання негативно класифікованих кредитних операцій відбулося за рахунок збільшення безнадійних кредитів – на 28,1 %, або 13,7 млрд. грн., до 62,6 млрд. грн. Обсяг сумнівних кредитів збільшився на 2,1 %, або на 1,4 млрд. грн., до 68,9 млрд. грн. Частка негативно класифікованих кредитних операцій, розрахована за методикою МВФ (субстандартні, сумнівні та безнадійні), зросла з 40,2 до 41,3 %.

Зміна законодавчого поля дозволила банкам активізувати списання безнадійних боргів за рахунок сформованих резервів. Сума безнадійної заборгованості клієнтів банків за листопад 2010 року скоротилася на 2,1 млрд. грн., за грудень – на 1,3 млрд. грн. За станом на 01.01.2011 банками здійснено реструктуризацію 208 070 чинних кредитних договорів на суму 249,4 млрд. грн., що становить 31,1 % від обсягу заборгованості за кредитними договорами на звітну дату, з них за основним боргом – 236,6 млрд. грн. Зокрема кількість реструктуризованих кредитних угод, укладених з фізичними особами, становила 190 109 на суму 47,7 млрд. грн., з суб'єктами господарювання – 17 760 на суму 197,8 млрд. грн. Протягом 2010 року банками продано/передано заборгованості за 128 659 кредитними договорами на загальну суму 9,3 млрд. грн.

Таким чином, можна зазначити, що поступове відновлення банківської системи України після кризи призвело до певної активізації кредитної діяльності банків. Значний тиск на фінансову стійкість банків України продовжує здійснювати погіршення якості їх кредитних портфелів. Зміна регуляторного поля активізувала роботу банків по списанню проблемної заборгованості за рахунок сформованих резервів.

Верхуша, Н.П. Кредитна діяльність банків у посткризовий період [Текст] / Н.П. Верхуша // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доповідей XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (27–28 жовтня 2011 р.): у 2 т. – Суми: УАБС НБУ, 2011. – Т. 1. – С. 163 – 164.